

EXPUNERE DE MOTIVE

Secțiunea 1

Titlul proiectului de act normativ

Lege privind aprobarea Ordonanței de urgență pentru modificarea și completarea Legii nr.58/1934 asupra cambiei și biletului la ordin.

Secțiunea a 2-a

Motivul emiterii actului normativ

1. Descrierea situației actuale

În România, Legea nr.58 asupra cambiei și biletului la ordin a fost emisă în anul 1934, fiind, la vremea aceea, în acord cu legea internațională, și inspirată de Convenția de la Geneva din 1930 prin care a fost adoptată Legea uniformă pentru cambie și bilet la ordin.

Din 1934 și până în prezent, legea menționată nu a suferit modificări majore, în timp ce tehnologia aplicabilă în domeniul bancar și în domeniul plăților fără numerar a cunoscut progrese deosebite. Prevederile curente ale legii obligă instituțiile implicate să recurgă la mijloace de procesare specifice începutului de secol XX, utilizarea tehnologiei informației în acest domeniu fiind aproape imposibilă.

Legea actuală nu recunoaște ca având valoare legală prezentarea la plată a unui echivalent electronic al instrumentului ci doar a instrumentului original, în formă fizică. Obligatorietatea prezentării la plată a cambiei sau biletului la ordin, exclusiv în forma fizică la banca plătitorului generează, în practica bancară, pentru toate părțile implicate în emiterea, circulația și plata acestora, cheltuieli importante și riscuri semnificative (riscul de fraudă, de alterare a informațiilor, de distrugere sau pierdere pe circuitul poștal).

Mai exact, în România, cambiile și biletele la ordin interbancare trebuie transmise, prezentate fizic și schimbate între instituțiile de credit, în cadrul caselor de compensare din fiecare oraș reședință de județ. Întreaga procedură de compensare actuală a cambiilor și biletelor la ordin nu este diferită esențial de cea utilizată de casa de compensare de la București din anii 1930.

Pe plan mondial, odată cu dezvoltarea și eficientizarea tehnologiei de prelucrare a informațiilor, modul de procesare a acestor instrumente a suferit modificări importante. Procesarea manuală și schimbul instrumentelor pe suport hârtie au fost înlocuite de procesarea automată bazată pe captarea în format electronic a imaginilor instrumentelor

(utilizând tehnologii eficiente de prelucrare a imaginilor electronice), extragerea informațiilor necesare compensării și pe utilizarea tehnicilor de semnare digitală pentru asigurarea integrității și autenticității fișierelor cu informații de plată și cu imagini.

În octombrie 2006, în scopul modernizării procesării cambiilor, biletelor la ordin și a altor instrumente de debit, Banca Mondială, prin Programul de Convergență, împreună cu comunitatea bancară, cu participarea Băncii Naționale a României, a Ministerului Finanțelor Publice, a Autorității Naționale pentru Protecția Consumatorilor, au demarat un proiect constând în identificarea și implementarea unei soluții de procesare automată a acestor instrumente de plată, precum și în adaptarea legislației relevante astfel încât să se asigure:

- a) reducerea duratei ciclului de compensare și decontare;
- b) reducerea costurilor de procesare a instrumentelor de debit;
- c) asigurarea unui nivel ridicat al securității, în concordanță cu cele mai bune practici în domeniu, inclusiv prin utilizarea semnăturii digitale;
- d) furnizarea de servicii de plăți operative și eficiente pentru instituțiile de credit și pentru utilizatori nonbancari.

Soluția de procesare automată identificată se bazează pe prezentarea electronică la plată a cambiilor și biletelor la ordin, mai exact a imaginilor acestora semnate digital, transmise în formă dematerializată prin rețeaua interbancară de comunicații securizată și are ca termen de intrare în funcțiune începutul anului 2008.

Trebuie menționat că soluția propusă nu se poate aplica fără modificarea Legii nr.58/1934 asupra cambiei și biletului la ordin, cu modificările ulterioare, conform celor propuse în prezentul proiect de act normativ.

Întârzierea modificării Legii nr.58/1934, cu modificările ulterioare, ar perpetua starea de fapt existentă, caracterizată prin operațiuni manuale costisitoare la nivelul instituțiilor de credit și ar face imposibilă aplicarea tehnologiei informatice existente în domeniul decontării cambiilor și biletelor la ordin.

Instituțiile de credit și utilizatorii au nevoie de timp de pregătire pentru noul mod de procesare preconizat, respectiv până la începutul anului 2008. De asemenea, este necesară o perioadă de tranziție de la modul de procesare actual, manual, la modul de lucru bazat pe transmiterea de imagini, în principal pentru ieșirea din circulație a modelelor vechi de cambii și bilete la ordin și emiterea unor instrumente care să fie conforme cu cerințele prelucrării automate.

2. Schimbări preconizate

Proiectul de act normativ nu-și propune să modifice aspecte fundamentale ale Legii nr.58/1934, cu modificările ulterioare, ci doar să aducă legii acele completări sau modificări minore care să permită și procesarea automată a cambiilor și biletelor la ordin, pe lângă procesarea manuală, existentă în acest moment.

Proiectul de act normativ are drept obiect:

- A. Reglementarea trunchierii (prezentării electronice la plată a cambiei și biletului la ordin);

B. Definirea mai clară a cuprinsului semnăturilor de pe cambie și bilet la ordin;

C. Completări sau modificări minore ale legii pentru facilitarea trunchierii:

- eliminarea foii de prelungire (allonge);
- eliminarea referirilor la verso-ul instrumentelor.

A. Reglementarea trunchierii cambiei și biletului la ordin

Procesarea electronică a cambiilor și biletelor la ordin utilizând trunchierea nu își propune să înlocuiască alte moduri de procesare a acestora, ci doar să ofere o alternativă de procesare modernă, neconstituind o obligație din partea instituțiilor de credit de a adera la acest mod de procesare.

Legea în forma actuală prevede că prezentarea instrumentelor la plată se poate face **numai în original**, direct la tras sau la o casă de compensare.

Propunerile de completare a legii au în vedere reglementarea posibilității de prezentare la plată a cambiei și biletului la ordin și în formă electronică, respectiv prezentarea imaginilor instrumentelor originale și a informațiilor relevante conținute de acestea, ambele în format electronic (art.46¹).

Prin modificările propuse, instituțiile de credit nu sunt obligate să aplice trunchierea, putând recurge la această posibilitate de procesare numai dacă au agreat acest lucru prin semnarea unor acorduri bilaterale, multilaterale sau prin semnarea contractului de participare la un sistem de plăți. Ca atare, trunchierea nu este obligatorie și nu produce efecte decât dacă este agreată în mod formal de instituțiile de credit implicate (art.46¹).

În propunerea de act normativ se prevede ca transmiterea informațiilor de plată și a imaginii instrumentului să se realizeze astfel încât să se asigure autenticitatea și integritatea, pentru a se elimina riscul de fraudă prin modificarea conținutului acestora (art. 46¹).

La art. 46² sunt prevăzute obligațiile instituției de credit care prezintă la plată o cambie sau un bilet la ordin, prin trunchiere.

Urmare a procesului de trunchiere, cambia sau biletul la ordin nu vor mai ajunge la instituția de credit plătitoare în formă fizică, astfel, în propunerea de act normativ se prevede ca instituția de credit care deține instrumentul în original să înscrie mențiunea de refuz pe acesta, având ca dovadă a refuzului o notificare a instituției de credit plătitoare (art. 46³).

B. Definirea mai clară a cuprinsului semnăturilor de pe cambie sau un bilet la ordin

S-a propus modificarea art. 8 în vederea definirii mai clare a cuprinsului semnăturilor de pe cambie sau bilet la ordin, deoarece sintagma "numele și prenumele sau firma celui care se obligă" era prea generală și nu corespundea cerințelor instituțiilor de credit care procesează cambii și/sau bilete la ordin. Această modificare consfințește ceea ce de fapt a fost agreat de utilizatorii de instrumente de debit de-a lungul timpului, fiind precizată cerința privind „semnătura olografa a persoanei”.

C. Modificări ale legii pentru facilitarea trunchierii

Proiectul actului normativ prevede eliminarea foii de prelungire (allonge) pe care se puteau înscrie girurile sau avalurile, pentru a nu fi necesară captarea și transmiterea, prin trunchiere, a imaginii acesteia, pe lângă imaginea instrumentului de debit (art.15 și art.59). Practica bancară consemnează faptul că foile de prelungire sunt foarte puțin utilizate, renunțarea la acestea neproducând inconveniente pentru utilizatorii cambiilor sau biletelor la ordin.

În vederea ușurării procesării cambiilor și biletelor la ordin, instituțiile de credit au convenit schimbarea formatului instrumentelor de plată, prin aducerea elementelor de pe verso-ul acestora pe recto. În acest sens, articolul de lege care făcea referire la *dosul* instrumentului au fost modificat în mod corespunzător (art. 15).

3. Alte informații: Nu este cazul.

Secțiunea a 3-a

Impactul socioeconomic al proiectului de act normativ

1. Impact macroeconomic: Nu este cazul.

2. Impact asupra mediului de afaceri

Proiectul de act normativ va avea un impact pozitiv asupra mediului concurențial din sectorul bancar, creând premisele legale necesare accelerării decontării și creșterii eficienței în domeniul procesării cambiilor și biletelor la ordin.

Conform estimărilor specialiștilor Băncii Mondiale, economiile rezultate în urma procesării automate a instrumentelor de debit sunt de aproximativ 85 milioane lei anual, numai la nivelul sistemului bancar.

Este de așteptat ca reducerea costurilor de procesare a cambiilor și biletelor la ordin să se regăsească în reducerea comisioanelor percepute persoanelor fizice și juridice care utilizează aceste instrumente, beneficiari finali ai serviciilor bancare.

3. Impact social

a. grupurile-țintă demografice și sociale afectate: Grupurile sociale asupra cărora proiectul de act normativ produce efecte sunt constituite din instituțiile de credit și clienții acestora, persoane fizice sau persoane juridice, care utilizează cambiile și/sau biletele la ordin ca instrument de plată.

4. Impact asupra mediului: Proiectul de act normativ nu are impact asupra mediului.

5. Alte informații: Nu este cazul.

Secțiunea a 4-a
Impactul financiar asupra bugetului general consolidat,
atât pe termen scurt, pentru anul curent, atât pe termen lung

Venitul suplimentar estimat din impozitul pe profitul potențial al băncilor ca urmare reducerii costurilor cu procesarea instrumentelor de debit este de circa 13 milioane lei pe an și de aproximativ 75 milioane lei cumulat pe 5 ani.

Secțiunea a 5-a
Efectele proiectului de act normativ asupra legislației în vigoare

1. Proiecte de acte normative suplimentare:

a. acte normative care se modifică ca urmare a intrării în vigoare a proiectului de act normativ:

Norma-cadru nr.6/1994 privind comerțul făcut de societățile bancare și celelalte societăți de credit cu cambii și bilete la ordin, pe baza Legii nr.58/1934 asupra cambiei și biletului la ordin, modificată prin Ordonanța Guvernului nr. 11/1993, aprobată și modificată prin Legea nr. 83/1994 (emitent: Banca Națională a României, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 119 bis din 14 iunie 1995);

Norma tehnică nr.10/1994 privind cambia și biletul la ordin (emitent: Banca Națională a României, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 119 bis din 14 iunie 1995);

Regulamentul Băncii Naționale a României nr.11/2006 privind circuitul instrumentelor de plată de debit (publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1032 din 27 decembrie 2006)

b. acte normative care se abrogă ca urmare a intrării în vigoare a proiectului de act normativ:

Regulamentul Băncii Naționale a României nr.10/1994 privind compensarea multilaterală a plăților interbancare fără numerar pe suport hârtie, cu modificările și completările ulterioare (publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 64 bis din 29 martie 1996)

c. acte normative ce urmează a fi elaborate în vederea implementării noilor dispoziții: Nu este cazul.

2. Compatibilitatea proiectului de act normativ cu legislația comunitară în materie: Nu este cazul.

3. Decizii ale Curții Europene de Justiție și alte documente: Nu este cazul.

4. Evaluarea conformității cu legislația comunitară: Nu este cazul.

5. Alte acte normative și/sau documente internaționale din care decurg

angajamente: Nu este cazul.

6. Alte informații: Nu este cazul.

Secțiunea a 6-a
Consultările efectuate în vederea elaborării actului normativ

1. Informații privind procesul de consultare cu organizațiile neguvernamentale, institute de cercetare și alte organisme implicate

La elaborarea proiectului de act normativ au fost avute în vedere observațiile și recomandările formulate de către Asociația Română a Băncilor, instituțiile de credit, Banca Națională a României, Societatea de Transfer de Fonduri și Decontări - TRANSFOND S.A. și Autoritatea Națională pentru Protecția Consumatorilor.

Propunerea de act normativ a fost transmisă tuturor instituțiilor de credit, grupul de lucru pentru elaborarea proiectului de act normativ fiind format din reprezentanți ai instituțiilor menționate anterior.

2. Fundamentarea alegerii organizațiilor cu care a avut loc consultarea, precum și a modului în care activitatea acestor organizații este legată de obiectul proiectului de act normativ

Instituțiile cu care a avut loc consultarea, prezentate la punctul 1, sunt cele implicate în decontarea cambiilor și/sau biletelor la ordin și furnizează servicii de decontare a acestora (instituțiile de credit, Societatea de Transfer de Fonduri și Decontări - TRANSFOND S.A.), au răspunderi legale în domeniul instrumentelor de plată (Banca Națională a României) sau în domeniul protecției consumatorului (Autoritatea Națională pentru Protecția Consumatorilor).

3. Consultările organizate cu autoritățile administrației publice locale, în situația în care proiectul de act normativ are ca obiect activități ale acestor autorități, în condițiile Hotărârii Guvernului nr. 521/2005 privind procedura de consultare a structurilor asociative ale autorităților administrației publice locale la elaborarea proiectelor de acte normativ: Nu este cazul.

4. Consultările desfășurate în cadrul consiliilor interministeriale, în conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr. 750/2005 privind constituirea consiliilor interministeriale permanente: Nu este cazul.

5. Informații privind avizarea de către:

- a) Consiliul Legislativ
- b) Consiliul Suprem de Apărare a Țării
- c) Consiliul Economic și Social
- d) Consiliul Concurenței

e)Curtea de Conturi

Proiectul actului normativ a fost avizat favorabil de Consiliul Legislativ prin avizul nr.390/26.03.2007.

6. Alte informații: Nu este cazul.

Secțiunea a 7-a

Activități de informare publică privind elaborarea și implementarea proiectului de act normativ

1. Informarea societății civile cu privire la necesitatea elaborării proiectului de act normativ

Proiectul de act normativ a fost publicat pe pagina de internet a Asociației Române a Băncilor, a Băncii Naționale a României și pe cea a Ministerului Economiei și Finanțelor.

2. Informarea societății civile cu privire la eventualul impact asupra mediului în urma implementării proiectului de act normativ, precum și efectele asupra sănătății și securității cetățenilor sau diversității biologice: Nu este cazul.

3. Alte informații: Nu este cazul.

Secțiunea a 8-a

Măsuri de implementare

1.Măsurile de punere în aplicare a proiectului de act normativ de către autoritățile administrației publice centrale și/sau locale - înființarea unor noi organisme sau extinderea competențelor instituțiilor existente

a) precizarea dacă punerea în aplicare a proiectului de act normativ poate avea loc după adoptare sau dacă mai este nevoie de o perioadă suplimentară și de o perioadă de tranziție pentru punerea în aplicare.

Nu este cazul.

2. Alte informații: Nu este cazul.

Față de cele prezentate, a fost elaborat proiectul de lege anexat, în vederea aprobării Ordonanței de urgență a Ordonanței de urgență pentru modificarea și completarea Legii nr.58/1934 asupra cambiei și biletului la ordin, pe care îl supunem Parlamentului spre adoptare.

PRIM-MINISTRU

CĂLIN POPESCU-TĂRICEANU